



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3086/2022
06.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Славица Глишић Полић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Одељење у Ваљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 479/2021 од 30.11.2021. године, у седници одржаној 06.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 479/2021 од 30.11.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 479/2021 од 30.11.2021. године у ставу 1. изреке у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Лозници Прр1 40/20 од 21.09.2021. године у ставу 1. изреке и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 40/20 од 21.09.2021. године у ставу 1. изреке, тако што се обавезује тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стачаја у предмету Привредног суда у Ваљеву Ст 50/2010 од 174.986,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде, док се тужбени захтев тужиоца у делу за износ од још 43.337,00 динара, као неоснован, одбија.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против преосталог дела пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 479/2021 од 30.11.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 40/20 од 21.09.2021. године, ставом 1. изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стечаја у предмету Привредног суда у Ваљеву Ст 50/2010 од 228.323,00 динара. Ставом 2. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да

се тужена обавезе да му исплати законску затезну камату на износ од 228.323,00 динара почев од 02.10.2009. године па до исплате. Ставом 3. изреке тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 63.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, док је преко досуђеног па до траженог износа од 81.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате, захтев одбијен. Ставом 4. изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

Виши суд у Шапцу је пресудом Гжрр1 479/2021 од 30.11.2021. године, ставом 1. изреке, одбио као неосноване жалбе тужиоца и тужене па је потврдио пресуду Основног суда у Лозници Прр1 4/20 од 21.09.2021. године у ставу 1., ставу 2., обавезујућем делу става 3. изреке и у ставу 4. изреке. Ставом 2. изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјаног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ради потребе уједначавања судске праксе и обезбеђења равноправности грађана. Трошкове ревизијског поступка је тражила и определила.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене. Трошкове ревизијског поступка је тражио опредељено.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), за одлучивање о посебној ревизији тужене, јер је потребно уједначавање судске праксе у погледу начина обрачуна законске затезне камате при спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, на основу правног схватања утврђеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.04.2013. године.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеву Р4 Ст 196/2019 од 13.03.2019. године, усвојен је приговор тужиоца и утврђено да је у поступку стечаја Х.К. „Вискоза“ А.Д. „Свила“ Д.О.О. Лозница, који је вођен пред Привредним судом у Ваљеву под бројем Ст 50/2010, повређено право подносиоца, овде тужиоца, на суђење у разумном року и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема решења предуземе све мере и радње које су потребне ради уновчавања имовине стечајног дужника те да о предузетим мерама обавести председника суда у року од 30 дана. Стечајни поступак отворен је 19.06.2009. године а потраживање тужиоца је, Закључком о листи потраживања Привредног суда у

Ваљеву Ст 16/09 од 02.10.2009. године, утврђено у четвртном исплатном реду под редним бројем 113, у износу од 228.323,00 динара. На основу извештаја Привредног суда у Ваљеву, потраживање тужиоца је обрачунато конфорном методом и састоји се од главног дуга од 89.978,00 динара и камате од 138.345,00 динара. На основу извештаја стечајног управника – повереника од 09.06.2020. године, потраживање тужиоца обрачунато на основу одлуке Уставног суда Уж 82/09, са обрачуном каматом простом методом износи 174.986,00 динара и састоји се од главног дуга у износу од 89.978,00 динара и камате у износу од 85.008,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови тужену обавезали да тужиоцу накнади имовинску штету због повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Ваљеву Ст 50/2010, пошто је њему утврђена повреда права на суђење у разумном року у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним капиталом, па Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука (закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године).

Наводи ревизије тужене којима указује да стечајни поступак није окончан и да ће тужилац своја новчана потраживања намирити у том поступку, нису од утицаја на одлучивање. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац је стекао право да од тужене захтева накнаду имовинске штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступак на место тужиоца и она, у том поступку, може да наплати своје потраживање у висини исплаћене накнаде имовинске штете.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу трећем изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, основано тужена у ревизији указује на погрешну примену материјалног права при одлучивању о износу штете који је она дужна да накнади тужиоцу.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године („Службени гласник РС“ бр 73 од 27.07.2012. године), утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ бр 9/01), у делу који гласи: „Применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке, у стечајном поступку је, применом пропорционалне методе (прост интересни рачун), обрачуната законска затезна камата на износ главног тужиоца, као стечајног повериоца, у износу од 85.008,00 динара.

Нижестепени судови су тужиоцу признали накнаду имовинске штете у износу утврђеном Закључком стечајног суда СТ 16/09 од 02.10.2009. године од 228.323,00 динара, којим је обухваћена и камата обрачуната конфорном методом од 138.345,00 динара, јер су закључили да се горе наведена одлука Уставног суда не може да примени на признато потраживање тужиоца пошто је закључак Привредног суда донет пре доношења одлуке Уставног суда, а у конкретном случају је протекао рок прописан чланом 61. Закона о Уставном суду (шест месеци од дана објављивања одлуке у

Службеном гласнику), за измену коначног и правноснажног појединачног акта донетог на основу неуставног прописа.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр 109/2007 ... 103/15), прописано је да се извршење правноснажних и појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако извршење започето, обуставиће се.

Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе. Међутим, такав начин обрачуна представља обрачун камате на камату што је супротно начелу забране анатоцизма садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима, јер се тако законска затезна камата, од претпостављене штете, трансформише у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено. Одредба о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате, по службеној дужности, примењује каматна стопа прописана законом за цео период у ком се камата обрачунава. Ако је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је, по службеној дужности, извршити разграничење и поново обрачунати камату, применом методе простог интересног рачуна.

У конкретном случају то је и учињено у поступку стечаја тако што се стечајни управник изјаснио да камата обрачуната простом методом, по одлуци Уставног суда РС Уз 82/2009 од 12.07.2012. године износи 85.008,00 динара, па је укупно потраживање тужиоца 174.986,00 динара (главни дуг износи 89.978,00 динара). Преко тог износа, а за износ од још 43.337,00 динара, тужбени захтев тужиоца је неоснован.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о трошковима ревизијског поступка садржану у ставу четвртом изреке, Врховни касациони суд је донео применом одредбе члана 165. став 1. и 2. у вези члана 153. став 2. Закона о парничном поступку, имајући у виду да је тужена делимично успела у поступку по ревизији док тужиоцу трошкови тог поступка нису били потребни, на основу одредбе члана 154. истог Закона.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић